This volume was donated to LLMC
to enrich its on-line offerings and
for purposes of long-term preservation by

Hawaii State Archives

KFH
25
.A2W.
1854
c.1
rare

KANAWAI

O KA MOI,

KAMEHAMEHA III.,

KE ALII O KO HAWAII PAE AINA

I KAUIA E NA

ALII AHAOLELO A ME KA POEIKOHOIA,

ILOKO O KA AHAOLELO O KA

MAKAHIKI 1854.

HONOLULU.
PAHA MAMULI O KE KAUOHA A KE AUPUNI.
1854.

NA KANAWAI
O 1854.

HE KANAWAI
NO KE KOMITE KULA O HONOLULU.

Aponoia Aperila 21, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

Mamua a ka Bila Kalaiwaiwai a keia makahiki, na ke Kuhina Waiwai e uku i ke "Komite Kula o Honolulu," ma ko lakou kikoo mai i $607 00; oia hoi ke koena kala iloko o ka Waihona, i ka la 31 Maraki, 1853, o ka auhau kula o Honolulu ponoi; aole nae i haawiia, e like me ke Kanawai, no ka Pauku 2 o ka Bila Kalaiwaiwai o 1853, a ke waiho nei, aole i haawiia.

HE KANAWAI
E BALOTA KOKE AI NO KE KOMITE KULA O HONOLULU.

Aponoia Aperila 21, 1854.

No KA MEA, aole i balotaia ke "Komite Kula o Honolulu" i ka Moneke hope o Dekemaba i hala aku nei, e like me ka Pauku 2 o ke "Kanawai e naauao ai na keiki a na haole, a me na mamo o na haole ma Honolulu, a me na wahi e ae me keia aupuni," no ka mea hoi, aole olelo ua Kanawai nei, e balota i ka la e ae, ia la wale na, a no ka mea hoi, ua poino ke kula ma Honolulu nei a keia Komite e malama ai, no ka balota ole ana, nolaila:

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

PAUKU 1. Na ka Ilamuku, ka Lunakanawai Hoomalu o Honolulu, a me ka Luna Dute Nui, e malama i ka balota no ua Komite Kula nei o Honolulu, iloko o na la he umi, mai ka la e hooholoia'i keia Kanawai, i ka manawa, a ma kahi hoi a ke Kuhina Aopalapala e hoakaka ai, ma ka hoolaha ana i da olelo ma ke akea elima la mamua o ka balota ana.

PAUKU 2. Aia ua "Komite Kula" nei ke koho pono ia, ka mana a pau, a me ka hana a pau, i oleloia ma ke Kanawei i oleloia maluna;

a ma keia hope aku, e mau no ma ka lakou hana, na Komite o keia kula, i koho pono ia a kohoia ka poe pani i ko lakou hakahaka.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai i kona la i hooholoia'i.

HE KANAWAI

E HOOKAAWALE ANA I PUU DALA NO KA AHAOLELO O 1854.

Aponoia Aperila 27, 1854.

E HOOHOLOIA *e ka Moi, me na 'Lii a me na Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai.*

PAUKU 1. E hookaawaleia e ke Kuhina Waiwai o ka Moi mailoko ae o ka Waihona o ke Aupuni ka puu dala i Umi Tausani i mea e pono ai na Hale Ahaolelo elua me ke kali ole i ka puka ana mai o ka Bila Kalaiwaiwai o keia makahiki.

PAUKU 2. E hiki no i ka Hale Ahaolelo Alii a me ka Hale o ka Poeikohoia ke kikoo aku i ke Kuhina Waiwai o ka Moi i kela manawa i keia manawa i dala e pau ai ka hemahema e like me ko lakou manao ana ua kupono iloko nae o na dala i haiia maluna.

HE KANAWAI

E KOKUA AKU AI I KE ALII A ME KONA POE KUKAKUKA MALU.

Aponoia Aperila 29, 1854.

No ka mea, o na tausani dala he umi i hookaawale e ka Ahaolelo o 1853 i mea e uku ai i na lilo no ka mai puupuu liilii, ua lawa ole loa no, a no ka mea, o ke Alii a me kona poe kukakuka malu ua hooaie aku no ia lakou iho no me ka lokomaikai a loaa mai ka puu dala hou no ia mea, he mau dala $20,115.84 ke helu pu ia ka uku hoopanee a i ka la mau o Mei 1854 e hiki mai ana, nolaila,

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. Uu aeia ma keia kanawai ke Kuhina Waiwai e uku aku noloko aku o ke dala iloko o ka Waihona o ke Aupuni i ka poe nona na palapala aie elua ana i hana'i no ke Alii a me kona poe kukakuka malu, i mea e holo ai ka hana o ka poe Komisina no ke ola i na dala he iwakalua tausani hookahi haneri umikumamalima a me na keneta he kanawalukumamaha ; a e hoopau hoi i ka pilikia o ka poe nana i kakau inoa ia mau palapala aie, i ole lakou e koiia e uku aku.

PAUKU 2. I lilo keia i kanawai i kona la i hooholoia'i.

HE KANAWAI

E HOOPAU AI I KA HIHIA O KE KUHINA WAIWAI.

Aponoia 11 *o Mei*, 1854.

No KA MEA, ua kakau ke Kuhina Waiwai ma na Buke Helu Dala aupuni i elima tausani dala e pono ai ka Oihana Koa, oi aku i na dala he umikumamaha tausani i hooholoia no ia Oihana e ka ahaolelo o 1853 ; *a no ka mea hoi*, o ka lilo ana aku o ia mau dala oia no ka mea i mau ai ka pono o ke aupuni me ka noho maluhia ana, a ua hanaia hoi a like me ka pauku eha o ka Bila Kanawai o 1853, nolaila :

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai,*

O na dala elima tausani i hookaawaleia e ke Kuhina Waiwai i mea e pono ai ka Oihana Koa i ka la 6 o Maraki 1854, oi aku hoi i ka haawina o 1853, e hookaawaleia a ma keia Kanawai ua hookaawaleia no ia kumu lilo no.

HE KANAWAI.

E HOOPAA ANA I KA HAAWIIA ANA O KA PALAPALA HOOMALU I KO HAWAII POE HUI HOOHOLO MOKU MAHU I HOOHOLOIA E KE ALII, A ME KA AHAKUKAKUKAMALU MA KA LA 19, O DEKEMABA 1853.

Aponoia Mei 20, 1854.

No KA MEA, ua hooholoia i ka la 25 o Iulai, 1851, maloko o ka Ahakukakukamalu kekahi Palapala Hoomalu, e haawi ana na W. H. Howard a me kona poe hoa, i kekahi mau pono no ka hooholo moku mahu ma keia pae aina ; a no ka mea ma ia hope mai, ua hooholo houia penei : "E hooholoia o ka pono i aeia na Kapena Howard, a i pau hoi i ka la 30 o Novemaba, 1851, e hoomau ia aku i kanaono la hou aku no, a ma ia hope aku o na pono a pau i aeia nona e haawiia no i ka mea nana e lawe mua mai i moku mahu i like ka nui a me ka maikai me kana i ae mai ai, me ka makaukau hoi e holo mawaena o keia mau Mokupuni, a e hoolaha mau ia keia palapala maloko o ka Polunesia a hoopauia e keia Aha."

A NO KA MEA, aole a Howard, aole hoi o kona mau hoa i hana e like me kela Palapala Hoomalu, a nolaila ua pau loa kona kuleana a pau loa iloko o ia mau pono.

A NO KA MEA, i ka la mua o Augate iho nei, ua hooholoia keia olelo ma ka Ahakukakukamalu, penei : " E hooholoia, o na Palapala a Mi. Bowlin, i waihoia imua o keia Aha i keia la no ka hooholo moku mahu ma keia Pae Aina e haawiia na Wyllie, Bates a me Kamehameha, e noonooia me ka hoike koke mai no," a ma ia hope iho ua hoike koke mai kela Komite i ko lakou hoapono ana ia noi,

NOLAILA, no ko ke Aupuni hoohiki mua ana, a no ka nui loa o ka pono

o ka hooholo i mau moku mahu ma neia pae aina, ua hooholoia a hoolahaia aku penei:

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai.*

PAUKU 1. Ua haawiia ma keia palapala na G. W. Ryckman, E. T. Pease, W. A. Lighthall, P. G. Childs, a me R H. Bowlin i huiia malalo o keia inoa O Ko Hawaii Poe Hui Hooholo Moku Mahu, me ko lakou mau hoa, a me na hope o lakou, na lakou wale no e hooholo i na moku mahu mawaena o na awa, a me na Mokupuni o ke Aupuni Hawaii, no na makahiki he umi, me na pono a pau i haawiia, a e haawiia ana paha ma keia hope i na moku kalepa Hawaii; a na lakou wale no hoi me ka moku mahu e kolo mai a e kolo aku hoi i na moku ma ke awa o Honolulu, aole nae e pili keia i na kolo moku e ae, a o na pono a pau a me na hihia hoi o ka Pailota maoli o Honolulu, a e pili no i ko lakou mau moku mahu, a me na moku a pau hoi a lakou i kolo aku, a i kolo mai ai paha.

PAUKU 2. E loaa wale no ia lakou ka wai ma ka hawai Aupuni me ka uku ole no na makahiki elima.

PAUKU 3. E hiki no keia Poe ke hoouka wale mai me ka uku ole ma na wapo Aupuni, no na makahiki elima, i na eemoku, a me ka ukana, malalo nae o ke kauoha a ka Luna Awa, a o ka Luna Wapo paha ke ole he moku e ae ma ia wapo, aole hoi lakou e uku i na koina no ke awa.

PAUKU 4. O ka nanahu, a me na mea hana mahu e ae a pau, a me na mea a pau e pili ana i ka mea hana o ka moku mahu, e hooukaia mai me ka uku ole i na dute, aole hoi auhau tona o ka moku nana e lawe mai ia mau mea, ina nae aole a lakou ukana e ae, aole hoi eemoku.

PAUKU 5. E kakauia ua mau moku mahu nei malalo o ka Hae Hawaii, ma ka hoohiki ana a ka Hope o ua Poe nei, he kanaka Hawaii oia, a no ua Poe la ia mau moku, a e loaa ia lakou na pono a pau, a e pili no ia lakou na kanawai a pau o na moku pili aina o keia Aupuni.

PAUKU 6. I mea e loaa'i ia lakou keia mau pono i hoikeia maluna, na ua Poe nei e hooholo i moku mahu ma keia Pae Aina, he moku hou hoi a me ka ikaika, aole e emi malalo o na tona 350, a o Akamai no kekahi e holo mau no ia, a i ole ia o kekahi moku ano like, a ma keia hope aku e hooholo mau no lakou i na moku mahu e like me ka mea e pono ai ke kalepa pili aina o keia Aupuni, a me ke kolo moku ma ke awa o Honolulu.

PAUKU 7. Ina i pilikia ke Aupuni e hiki no ke lawe i na moku mahu o keia Poe, me ka uku aku no ia lakou e like me ka mea kupono; a ina i ili a nahaha kekahi o ua mau moku la ma ka ke Aupuni hana, alaila na ke Aupuni no e uku aku i ke kumukuai kupono o ia moku.

PAUKU 8. E kokua mai ua poe la i ke Aupuni, ke hiki ia lakou, i ka hana hou ana i na mea e pono ai na awa ku moku o keia pae aina.

PAUKU 9. E lawe no lakou i na mea a pau a hele ana ma ka hana o ke Aupuni me ka uku ole, mai kekahi awa a i kekahi awa o keia Aupuni.

PAUKU 10. E lawe no ia Poe i na leta Aupuni ma na wahi a pau a ko lakau mau moku e holo aku ai me ka uku ole, a e haawi pono aku no i ka mea nana e malama, a i na holo ana a pau e hai mua mai i kahi a me ka manawa o ka holo ana.

PAUKU 11. Ma keia pauku ua aeia a haawiia ka mana i ka Ahahookolokolo Kiekie, ke noi aku na kanaka he umi o keia Aupuni, e nana i ka nui o ka uku i koiia no na eemoku a me ka ukana, a hala na makahiki elima, a e hoopaa i ka mea kupono, a e hana hou no pela e like me kona manao he pono.

PAUKU 12. A ua aeia no hou ia Ahahookolokolo Kiekie, mahope o ke noi ana aku o na kanaka he umi o keia Aupuni, e nana i ka nui o ka uku i koiia e keia Poe no ke kolo ana i na moku iloko a iwaho hoi o ke awa o Honolulu, me ka hoopaa no i ka mea kupono.

PAUKU 13. Ua maopopo lea no ma keia he mana mau no ko ka Ahahookolokolo Kiekie e imi a e hooholo paa loa i ka hana pono ana a keia Poe Hui i na mea i oleloia; a ina i hoolaha pono ia ka manawa a me kahi o ka hookolokolo ana, a ina hoi ua maopopo i ka Aha, ua hooko ole ia na olelo maloko o keia palapala, alaila e hiki no i ua Aha nei ke hoemi, a ke hololi hou ai i na pono o keia palapala, e like me kona manao, a ke hoopau loa aku paha, aia no i kona manao.

KE KANAWAI

E HOOPONOPONO I KE KUAI LIILII ANA I NA WAI ONA MA HONOLULU.

Aponoia Iune 23, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko a ka Ahaolelo kau Kanawai.*

PAUKU 1. Ma keia kanawai ua aeia a ua kauohaia hoi ke Kuhina Kalaiaina, e haawi aku i kela mea keia mea i palapala ae no ke kuai liilii ana i na wai ona ma ka omole a me ke kiaha paha iloko o ka makahiki hookahi ma ke kulanakauhale o Honolulu, iloko nae o na palena i hooholoia i ka makahiki 1853, ke uku mai oia no ka Waihona Waiwai Aupuni i hookahi tausani dala, a e haawi pu aku hoi i ke Kuhina Kalaiaina i palapala hoopaa no na dala hookahi tausani me ka hope kupono pu kekahi, hookahi a keu aku paha i hoaponoia e ua Kuhina la ; o ke ano hoi o ka palapala hoopaa, e like pu no me ka pauku 6, Haawina 2, Mokuna 2, o ke Kanawai II o Kamehameha III.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai i ka la mua o Iulai 1854, a o na Kanawai, a me na hapa Kanawai i kue i keia, ua hoopauia no ma keia Kanawai.

HE KANAWAI

E PAU AI KEKAHI MAU HEMAHEMA E NOHO NEI NO KA HIKI OLE I NA LUNAKANAWAI E HOOKOLOKOLO I KEKAHI MAU HIHIA.

Aponoia Iune 28, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai.*

PAUKU 1. Ina he kumu ma ke kanawai e pono ole ai kekahi Lunakanawai apana, a hoomalu paha, ke hoolohe a hooholo loa no kekahi hihia waiwai, a hihia kino paha, ua pili pono nae i kona haawina ma ke kanawai, alaila e hiki ke lawe pololei i keia hihia imua o ka Lunakanawai kaapuni o ka apana kahi e noho ai ua Lunakanawai apana la a hoomalu la paha, ma ka Oihana, e hoopiiia imua ona e hoolohe hoi oia me he mea la ua lawe ia mai imua ona ma ka hoopii hou ana mai kela aha mai, e like na koina, me ka hoopii ana imua o na Lunakanawai apana a hoomalu paha.

PAUKU 2. Ina manao kekahi ua hoehaia oia no ka olelo i hooholoia e kekahi Lunakanawai apana, ma ka hihia waiwai, a hihia kino paha, a ua pono ole ma ke kanawai ka Lunakanawai kaapuni ke hoolohe a e hooholo no ia hihia, o kona apana nae ia, alaila e hiki i ua mea la ke hoopii pololei aku imua o ka aha kaapuni iloko o ka apana kahi i noho ai oia, ke hana pono oia ma na mea a pau e hiki ai ka hoopii imua o ka Lunakanawai kaapuni e noho ana maloko o kona keena.

PAUKU 3. E lilo keia i kanawai mahope aku o ka hooholo loa ana.

HE KANAWAI

E WEHE AI I KA PILIKIA O NA HAOLE O NA AINA E, I KA LAWE OLE ANA I KA LAKOU PALAPALA NOHO.

Aponoia Iune 28, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai.*

PAUKU 1. Ma keia, ua weheia na pilikia a pau o na haole o na aina e, no ko lakou lawe ole ana i na palapala noho, a e weheia no.

PAUKU 2. Ina e hooleia ka hana pu ana me kekahi haole o ka aina e, e noho ana iloko o keia Aupuni no ka loaa ole iaia ka palapala noho, e waihoia kela palapala hoole me ke kakauolelo o ka Ahahookolokolo kiekie, mawaena mai o na malama elua mai ka hoolaha ana aku o keia kanawai, a i ole ia, ua pale loa ia aku ka hoole ana, aole loa e hiki iaia ke hoole mai ia manawa aku.

PAUKU 3. E lilo keia i kanawai mai ka hooholo ana, a o na Pauku eono me ehiku o ka Mokuna V., apana 1, o ke kanawai 2 o Kamehameha III., a me na kanawai e ae a pau a hapa kanawai e kue ana i keia, e lilo auanei i mea ole, a ua ole loa hoi ma keia kanawai.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KEKAHI KANAWAI I KAPAIA "HE KANAWAI HOOPAU I NA PILIKIA E HIKI OLE AI NA HAOLE HOOKIKI OLE E KUAI, A E HOOLILO I KA AINA MA KE ANO ALODIO," UA HOOHOLOIA I KA LA 10 O IULAI 1850.

Aponoia Iune 28, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii a me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. O na lalani mahope o ka pauku 1 o ke "Kanawai hoopau i na pilikia e hiki ole ai na haole hoohiki ole e kuai a e hoolilo i ka aina ma ke ano alodio," i heluheluia penei. "A eia kekahi, aole paa kekahi palapala hoolilo alodio a palapala hookaawale e ae paha, i ka aina i kekahi haole hoohiki ole, ina aole i hookomoia iloko o ia palapala ka olelo maluna no ka hooponopono ana o no Ahahookolokolo o keia Aupuni i na hihia a pau i pili i ua aina la, a no ka hoolilo ana o ka aina i ke Aupuni Hawaii ke imi ka haole i ka uwao ana o kekahi Aupuni a Luna e ae paha," e hoopauia, a ma keia, ua hoopauia no.

PAUKU 2. Ina e hooleia kekahi palapala hoolilo, no ka pono ole ana i na olelo a ka Pauku 1 o keia kanawai, alaila e waihoia kela palapala hoole me ke kakauolelo o ka Ahahookolokolo Kiekie, mawaena o na malama elua, mai ka la aku o ka hoolaha ana i keia kanawai a i ole ia, e pale loa ia aku ka hoole ana o ka mea hoole.

PAUKU 3. E lilo keia i kanawai mai kona la i hooholoia'i.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KEKAHI MAU KANAWAI, NO KA HOOPAI ANA, A ME KA HOOKI ANA, I KA LAWE MALU ANA MAI, I KA WAI ONA, ME KA UKU OLE I NA DUTE.

Aponoia Iune 28, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. Ma ka olelo ae like i hooholo ia i ka la 3 o Aperila, 1846, "e hooko ai i na olelo a na Pauku eono o na Kuikahi i hooholoia ma Honolulu, mawaena o na Aupuni o ko Hawaii Pae Aina a me na Aupuni o Farani a me Beritania Nui," e paniia no na huaolelo "pakahi lakou i ke tausani dala hookahi," ke ikeia kela mau olelo, i olelo penei, "aole e emi iho o na dala he kanalima aole hoi e oi aku o na dala kookahi tausani pakahi, aia no nae i ka manao o ka Ahahookolokolo."

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o ha hooholo ana.

HE KANAWAI

E HAAWI AI I JURE HAOLE MA NA APANA HOOKOLOKOLO EKOLU A ME KA HA.

Aponoia Iune 28, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai.*

PAUKU 1. Ma na hihia a pau, ke hookolokoloia, ma keia hope aku, ma kekahi noho ana o ka Ahahookolokolo Kaapuni no ka apana Hookolokolo Ekolu a me ka Ha, ina he kupono, a he maikai ke hana jure haole wale no, a hapa jure haole paha, alaila na ka Lunakanawai Peresidena o ia aha, no ia manawa, e kena, noloko mai o na haole e noho ana mawaena o ia apana, i poe jure, ua kupono ka nui e pono ai ke hana jure ma na hihia i oleloia ma ke ano like no ka uku, me ka hana ana i na jure haole ma na apana hookolokolo e ae.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o ka hooholo ana.

HE KANAWAI

E HOOULU AI E KOKUA I NA KULA BERETANIA NO KO HAWAII POE OPIOPIO.

Aponoia Iulai 20, 1854.

NO KA MEA, o ka ike ana, i ka olelo Beretania ka mea e pono nui ai na kanaka Hawaii i ko lakou imi ana i ka waiwai a me ka imi noeau, nolaila:

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

PAUKU 1. Ma ka hebedoma ekolu o ko lakou halawai ana ma na makahiki elua e koho ka hale o ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, ma ka balota ana i elua mea no kela a o keia o na apana koho o na Mokupuni e hana pu me ke Kahu a mau Kahu, paha, o ia apana ma ka Papa kahukula, no ka paipai ana, a me ke kokua ana i na kula olelo Beretania no ko Hawaii poe opiopio, a i koho pono ia, ua mau mea la, e noho no ma ka oihana no na makahiki elua, a hiki i ke kohoia ana o na hope a me na lilo pono ana o ka hana ia lakou, a e hana hoi ma na hana a me ka mana a keia kanawai e haawi ai a e hoakaka ai.

PAUKU 2. E hiki i na papa kahu, i oleloia maluna, ke hana i kanawai no lakou iho, aole hoi ma ke ano kue i na kanawai o keia aupuni e hoomaopopo ana i ka manawa a me kahi o ko lakou halawai ana, i ke koho ana i ko lakou luna iho, a me ke ano o ka lakou hana ana; e pani hoi i na hakakaka o lakou, a e hookumu, a e hoonohonoho, a e hooponopono i na kula e ao ai i ko Hawaii poe opiopio ma ka olele Beretania ke loaa ke kokua ana o ke aupuni e pono ai; aka hoi, ma na hana a pau e kakau mau ai lakou i moolelo no ka lakou hana, a e hoike makahiki lakou ia, i ka Ahaolelo ma o ke Kuhina Aopalapala la

i hookahi malama, oia ka uuku, mamua o ka hoomaka ana o kela halawai keia halawai Ahaolelo.

Pauku 3. O ka hapa nui o kela a o keia papa kahu ma na halawai i hoakaka mua ia me ka pono, oia ka nui e hiki ai ke hana i ka Oihana, a o ka hapa nui o ka poe i hiki mai o lakou ke hooholo i na hana.

Pauku 4. E pono no na Papa Kahui oleloia maluna a o na kanaka pakahi o ia Papa, ke paipai i ka manao o na kanaka, ma ka pono o ke ao ana i ka olelo Beretania, i ka lakou poe keiki, a e paipai ia lakou e imi me ka ikaika hiki wawe, i mea e loaa ai ia mea ma ke kokua ana, e like me ko lakou lako, i na kula Beretania ano maikai iwaena o lakou. O na dala a me ka waiwai a pau i haawiia i na Papa Kahu, e haawi pono ia e lakou no ka Oihana i oleloia maluna, a e hoike liilii ia e lakou ma ka lakou hoike makahiki a me na palapala hooiaio kekahi.

Pauku 5. E lilo ke Kuhina Aopalapala, ma ke oihana, i hoa palapala o kela a o keia Papa Kahu, a e hana pu me lakou e ko ai i na olelo a keia kanawai. Eia hoi kekahi hana, ina e loaa i ke Kuhina Aopalapala mai kehahi Papa Kahu i palapala e hoakaka ana ua loaa ha hale kupono, ma ko lakou apana, a ua loaa hoi, mai na mea ano waiwai mai, i ka palapala aie no ke kokua ana i ke kula Beretania a hiki i na haneri dala eha, a keu paha, alaila e kakauia ma ka buke kakau dala, me ua papa hoomalu la, a e kikoo aku i ke Kuhina Waiwai no na dala aole e oi aku i ka haneri o ka hapaha makahiki no kela Lunamakaainana a no keia e hiki ai ua apana la ke hoouna mai, aole loa hoi e oi aku i ka nui o ke dala i uku oiaio ia mai e ka poe kokua e ae i ua kula la.

Paku 6. Ina i huli a loaa ole i na Papa Kahu o na apana koho elua a keu aku paha, e pili pu ana ka mea e pono ai ke hana i kula kaawale o keia ano, no kela me keia apana lakou, alaila e hiki no ia lakou ke hui, e like me ko lakou manao ae like ma ka palapala, e hana i hookahi kula no ia mau apana pili pu, a ma keia kanawai, e lilo ia mau apana i hookahi no ka wa hui; a e hiki no i na Papa Kahu ke haawi, na kekahi mau kahu maloko o lakou, a no lakou iho no, e malama ai ke kula hui, i ka wa hui; a o lakou no ka Papa Kahu a ke Kuhina Aopalapala e hana pu ai, a ia lakou hoi ke malama i ke dala a pau i haawiia no ia kula hui a lakou e malama ai.

Pauku 7. Aole loa e ukuia na Papa Kahu e keia kanawai i manao ai, e ke aupuni no ka lakou hana ana; aka e hiki i ke Kuhina Aopalapala ke uku no ko lakou lilo kupono i lilo ai no ka hana ana i ka hana a keia kanawai i haawi ai ia lakou.

Pauku 8. Ma ka la hiki wawe mahope o ka hooholo ana i keia kanawai, e koho ka Hale o ka Poeikohoia o 1854 ma ka balota ana, i elua mea no kela a no keia Apana Koho i oleloia ma ka Pauku 1 o keia kanawai, a e noho oihana lakou a hiki i ka hebedoma ekolu o ka halawai ana o ka Ahaolelo o 1856, a hiki hoi i ke koho ana a me ka hoolilo ana i ka hana i na hope o lakou.

Pauku 9. E lilo keia i kanawai ma ka la aku o ka hooholo ana.

HE KANAWAI

E HOOPAUIA'I KA POE HOONA KULEANA AINA.

Aponoia Iulai 20, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E hoopauia ka poe Hoona kuleana aina i ka la hope o Maraki M. H. 1855; a e ku i ke kanawai ke hoikeia na olelo e maopopo ai ka hooholo loa ana o na kuleana i hookomoia imua o ua poe la a hiki i ka la kanakolu o Dekemaba, i keia makahiki e holo nei.

PAUKU 2. O na palapala hooko kuleana e waiho ana iloko o na lima o ka poe hoona, a me na hope o lakou; o na Buke, a me na pepa a pau o ua poe la, i ka manawa i hoopauia'i, oia ke haawiia iloko o na lima o ke Kuhina Kalaiaina nana e malama, me ka palapala hoakaka liilii, e hoike maopopo ana i na Buke, a e hoailona ana i na pepa ma na huahelu, i elua kope like loa o ua palapala hoakaka la, e waiho kekahi me ka Aha hookolokolo Kiekie a o kekahi me ke Kuhina, a nana no e haawi i ke koena palapala kuleana i hooholoia, i ka poe nona ia, ke uku mai i na koina.

PAUKU 3. O na palapala hooko a pau a ka poe Hoona kuleana i hoopii ole ia mawaena o na la he kanaiwa mai ke kakau ana o ia e like me na kanawai e noho nei, e lilo kela palapala hooko i mea mau a pau loa no na aoao a pau a e lilo hoi ia i kuleana maikai a paa no ka mea nono ia, i ka kooko ana a no kona hooilina a hope paha, a e lilo hoi i kumu pono a maikai e hoopii ai no ke keakea mai, a no ka noi kipakuia a no kekahi hopii oiaio, e kue ana i kela mea a i keia a pau, me he mea la ua loaa i ka mea nana i hoopii ka palapala alodio nona a no kona hooilina a hope paha; aole nae e manao ia kekahi olelo o neia pauku, ua hoole i ko ke Aupuni kuleana iloko o na hooko malalo o ke ano alodio, e like me na Kanawai e noho nei.

PAUKU 4. Ma keia kanawai ua kauohaia na Luna Hoona a pau e kakau inoa i na palapala Hooko kuleana a pau mamua mai o ko lakou haawi ana i na Buke me na palapala i ke Kuhina Kalaiaina.

PAUKU 5. E lilo i mea ole ka pauku eha, elima a me umikumamalua, o ka Haawina eha Mokuna ehiku, Apana akahi o ke Kanawai "Hoonohonoho i na Oihana Kuhina o ko Hawaii nei Pae Aina," a o na kanawai a pau, a me na hapa kanawai i kue i na olelo a keia, ua hoopauia no ma keia kanawai.

PAUKU 6. E kauia keia a lilo i hanawai, mai ka la aku o ka hooholo ana.

HE KANAWAI

E HOOPAU ANA I KE KANAWAI I KAPAIA HE KANAWAI E HOOPONOPONO ANA I KA OIHANA A KA HAKU PUUKU O KE ALII.

Aponoia 10 *Augate*, 1854.

E HOOHOLOIA, *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

PAUKU 1. O ke kanawai i hanaia i ka M. H. 1850, e pili ana i ka oihana o ka Haku Puuku o ke Alii, ua hoopauia a o na kanawai a pau a hapa kanawai paha e pili ana ia oihana, a ma keia, ke hoopau loa ia nei. Aole nae i pili keia no kekahi mau haawina e haawiia'i no ia oihana.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai i kona la e hooholoia'i.

HE KANAWAI

NO KA MARE.

Aponoia Augate 10, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai*:

PAUKU 1. Aole i ku i ke Kanawai i kekahi Kahuna pule o kela aoao hoomana keia aoao hoomana a mea e ae paha, ke hooko i ka mare ana maloko o keia Aupuni, ke ole e loaa mai iaia ka palapala ae hooko mare mai ke Kuhina Kalaiaina mai.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai ke hala na la he kanakolu mahope iho o ka hoolaha ana ma ka Nupepa Polunesia a me ka Elele Hawaii. O na Kanawai a me na hapa Kanawai e ku e ana i keia, ua hoopauia no.

HE KANAWAI

E WEHE AI I KA PILIKIA O KEKAHI POE KONOHIKI.

Aponoia Augate 10, 1854.

NO KA MEA, o kekahi poe Konohiki, i loaa ia lakou ka aina ma ka mahele nui ana o na aina i ka makahiki 1848, no kela kumu keia kumu, ua haule ko lakou, no ka hoike ole ana i ke kuleana imua o ka poe hoona kuleana aina mawaena o ka manawa i haawiia e ke Kanawai, a no ia mea ua hooneleia lakou, nolaila:

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai*:

PAUKU 1. Ina o ke Konohiki mea aina mahele, ma ka mahele ana i ka makahiki 1848, aole nae i hoike i kona kuleana imua o ka poe hoona kuleana mamua o ka la 14 o Feberuari 1848, e hiki no iaia ke hoike i kona kuleana no ia aina imua o ua poe hoona la, i na manawa a pau mamua mai o ka la mua o Novemaba e hiki mai ana; a ma keia ua ae ia ua poe hoona la, e lawe, e hoolohe, a e hooholo, i na kuleana a pau i hoikeia imua o lakou e like me na olelo maluna, me he mea la ua hoike ia ua mau kuleana la imua o lakou mamua o ka la 14 o Dekemaba M. H. 1848.

PAUKU 2. E kauia keia a lilo i kanawai mai ka la aku o ka hooholo ana.

HE KANAWAI

NO NA KAHUAKAI I KAPAIA O WAIKAHALULU MAKAI O KA PAPU MA HONOLULU.

Aponoia 10 *Augate*, 1854.

No ka mea, o ka hana ana i na kahuakai makai o ka papu, i kapaia o Waikahalulu, he mea ia e pono ai ke kalepa ana, a me ka hooholo moku ana o ke Aupuni: a no ka mea hoi ua paipai ke Alii i na 'Lii a me na Lunamakaainana no keia mea, iloko o kana olelo hope iho nei, he mea nui ia i kona manao e pono ai ka hana ma keia Pae Aina; nolaila,

E hooholoia, *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

Pauku 1. Ua hiki no i ke Kuhina Kalaiaina mamuli o ke kauoha, a me ka ae ana o ke Alii a me kona Ahakukakukamalu, ke hana a makaukau i kela mau kahuakai i kapaia o Waikahalulu, ma kona hahau ana i ka pohaku makai e like me kona manao he kupono, a e hoopiha i ua mau kahua nei i ka mea paa kupono, i mea e like ai ke kukulu a paa, i na hale papa malaila, a e hana i na wapo mailaila aku, e pono ai ka hana a ka lehulehu.

Pauku 2. Ina i hana ia kela wahi na ke Kuhina Kalaiaina, e lawe i ka Papu i mea e paa ai ua pa nei makai a e hoopiha hoi i na kahua.

Pauku 3. E hiki no ke Kuhina Kalaiaina ke kikoo aku i ke Kuhina Waiwai i dala e pono ai ke hana ana i ua kahuakai nei e like me na dala i hookawaleia e ka Ahaolelo ma ka Bila Kalaiwaiwai i kela makahiki keia makahiki no ka hana i oleloia ma ka Pauku mua.

Pauku 4. Ma keia ua ae ia ke Kuhina Kalaiaina me ka ae o ka Moi a me kona Ahakukakukamalu e hoolimalima aku ma ke ku dala ana i kela mau kahuakai, a o kekahi hapa paha oia mau kahuakai, aka aole e hoolimalima ia keia mau kahuakai aia a hoolaha mua ia i ekolu malama ma na nupepa elua o Honolulu, a hoolaha ia hoi i eono pule ma na nupepa elua o Kapalakiko. Aole hoi e kuai lilo ia'ku kela wahi, ke ae mua ole ka Ahaolelo.

Pauku 5. I mea e hike ai ke Aupuni ke hana i kela, a o keia o na hana i oleloia iloko o na pauku mamua, e hiki no i ke Kuhina Kalaiaina, me ka ae o ke Alii, a me kona Ahakukakukamalu, a ua kauohia oia e hooponopono me ka poe mea kuleana a pau, i kue i ko ke Aupuni iloko o ua wahi la, i kapaia o Waikahalulu, no na dala aole oi aku mamua o ka iwakaluakumamalua kausani, a e loaa mai ka palapala hoolilo e like me ke Kanawai no ua wahi la, a na ke Kuhina waiwai e hoopuka aku, i na palapala aie a ke Aupuni, no ka mea, a no na mea paha, i oleloia e ke Kuhina Kalaiaina nona ia mau mea, a no ka nui o ke dala ana e olelo ai; aole nae e oi aku mamua o iwakaluakumamalua kausani, e like me ka olelo mamua; a e hookaaia ia mau palapala aie e like me ka makemake o ke Aupuni, me ka uku hoopanee i ka pau ana o kela malama keia malama eono.

Pauku 6. E lilo keia i kanawai i kona la e hooholoia'i.

HE KANAWAI

E KOI AKU I KA O LIMA ANA A PUNI O KO HAWAII PAE AINA.

Aponoia la 10 *o Augate,* 1854.

No ka mea, ua maopopo, no ka nui o ka make i keia mai Puupuu liilii iho nei, he mea pono ke koi aku i na mea a pau malalo o keia Aupuni, e O lima lakou e pakele ai, nolaila,

E hooholoia, *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai;*

Pauku 1. I ka manawa oluolu mahope o ka hooholo ana i keia kanawai, e koho koke ke Kuhina Kalaiaina i eha mea makaukau, i Luna O lima, penei:

I hookahi no ka mokupuni o Hawaii.
I hookahi no na mokupuni o Maui, Molokai a o Lanai.
I hookahi no ka mokupuni o Oahu.
I hookahi no na mokupuni o Kauai a o Niihau,

a e ukuia lakou i na haawina i hooholoia ma na Bila Kalaiwaiwai o kela makahiki keia makahika.

Pauku 2. Na kela Luna keia Luna O lima, e koho mawaena o kona mahele i mau wahi kupono, aole nae e emi malalo o ekolu ma kela apana keia apana kula, i wahi e O lima ai: a e hoolaha hoi i kela manawa a i keia manawa, i ka la a me ka hora e hiki aku ai ka Luna o lima ma ia mau wahi, e O lima ai i na mea a pau i O lima ole ia manawa, ke hiki aku lakou ilaila ia manawa no, a e hoolaha hoi oia i ka manawa e hele hou aku ai ua Luna O lima nei ma ia wahi e nana pono i ka aai ana o ke O lima, o ka poe i o ia.

Pauku 3. O kela keiki keia keiki i hanau ia mahope aku o ka la mua o Iune 1854, na ka makuakane, makuahine paha, mawaena o na malama eono mahope o ka hanau ana, e lawe aku i ua keiki la imua o ka Luna O lima o ka mahele, kahi e noho ai o ua keiki la, i O lima ia'i oia; a i make ka makuakane a makuahine paha, a ua mai, a ua hele paha kekahi o laua, alaila na ke kahu, mea nana e hanai, a malama paha i ua keiki la, e hana ia mawaena o na malama eono mahope aku o ka hanau ana.

Pauku 4. I ka la ewalu mahope mai o ke O lima ana i kekahi keiki, e like me na olelo maluna, na ka makuakane, makuahina a mea nana e malama a i kiai paha i ua keiki la, e lawe hou aku i ua keiki la imua o ka Luna O lima, ka mea nana i O, i hiki ai iaia ke nana pono a ike i ka hope o ke O ana.

Pauku 5. Aia i maopopo ka maikai o ke O lima ana i kekahi keiki, alaila na ka Luna O lima e haawi i ka makuakane, makuahine, a mea nana i malama a kiai paha i ua keiki la, i palapala, ua kakauia kona inoa, a e hoakaka ana i ka O lima maikai ana i ua keiki la; a e kakau hoi oia pela ma ka Buke o ka Luna O lima e malama ai, no ia hana aole hoi e hiki i ua Luna nei ke koi aku, a e ohe mai, mai ka makuakane mai, a makuahine, a mea nana e malama a kiai paha i ua keiki la, i ke kauwahi uku no ia hana la.

Pauku 6. A i laweia imua o ka Luna O lima kekahi keiki, i oia'i a

ike oia aole i makaukau kona kino no ka O lima ana, alaila e hiki ia ia ke hoopanee i ka hana a i kekahi manawa hou aku, ke manao oia he pono, a ke lohe na makua, a poe paha nana i malama i ua keike la i ko lakou lawe hou ana mai iaia i ka manawa i olelo mua ia'i.

PAUKU 7. O kela Luna keia Luna O lima i hookohuia e like me ka olelo a keia kanawai, e hiki no ke hoopauia e ke Kuhina Kalaiaina, i na manawa a pau.

PAUKU 8. Na na Luna O lima e hele aku ma na wahi i kohoia e lakou e O lima ai, pakahi ka hele ana mawaena o na malama eono a e hele pinepine paha ke manao ke Kuhina Kalaiaina pela, a o ka makua a mea nana i malama a kiai paha i kekahi keiki, i O lima ole ia, e noho palaka ana, aole hoi e lawe aku i ke keiki O lima ia'i, e like me ka olelo ma ka Pauku ekolu o keia kanawai, e pili iaia ka uku hoopai i na dala elima, ke maopopo kona palaka hana ole, ma ka hookolokolo ana imua o kekahi Luna kanawai Hoomalu a apana paha, maloko o keia aupuni, a e lilo ka hapalua o ia hoopai na ka mea nana i hoike aku i ua hewa la.

PAUKU 9. Ma keia ua kauohaia aku ke Kuhina Kalaiaina e hooko i na olelo a keia kanawai, a e hoolako i na Luna O lima i na Buke a me na mea palapala e pono ai.

HE KANAWAI

E HOONUI AE AI I KE KULEANA OIHANA A NA AHAHOOKOLOKOLO HOOMALU O HONOLULU A O LAHAINA.

Aponoia Augate 10, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

PAUKU 1. O na kuleana oihana a pau i haawiia i na Ahahookolokolo kakau maloko o ke Aupuni, e ke Kanawai i kapaia "He Kanawai no ka hopu ana i na mea aie," i hooholoia i ka la 27 o Iulai M. H. 1852, e lilo, a ma keia kanawai ua hooliloia a haawiia maluna o na Aha Hoomalu o Honolulu a o Lahaina, ma na hana kupono i ko laua palena.

PAUKU 2. E kauia keia a lilo i kanawai mai ka la aku o ka hooholo ana.

HE KANAWAI

E HOOEMI I KE DUTE MALUNA O KE ALEKOHOLA, KE HOOLILOIA I MEA LAPAAU A I MEA HANA.

Aponoia 16 *Augate*, 1854.

E HOOHOLOIA, *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

PAUKU 1. E ae ia, a ma keia kanawai ua ae ia ke Kuhina Waiwai,

e haawi i kela mea a i keia mea kii mai iaia, i ka palapala ae i ka lawe ana'ku mai ka Hale Dute aku, mahope o ka uku ana i elima hapa haneri o ke kumu kuai i kino hou, i alekohola maoli, e like ka nui me kona manao, ke loaa iaia, mai ka mea noi mai i ua palapala ae la, i mea e malu oluolu ai, i ka hanaia o ia mea ma ka lapaau a ma na hana paahana wale no.

PAUKU 2. E hooponopono ia ka olelo ae like no na dute i kauia Aperila 3, 1846, "maluna o na Wai ikaika," i hooholoia ma ka la 10 o Aperila, 1846, ma ka hooloi ana i na hua olelo penei: "ke hoihoi aku i ke dute a ma na mea a pau ana e manao ai i ku i ka pololei," a o na kanawai a hapa kanawai a pau i kue i na olelo a keia, ua hooliloia ma keia i mea ole.

PAUKU 3. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o ka hooholo ana.

HE KANAWAI.

E HOOPAU I KA AUHAU TONA MA NA AWA O KO HAWAII PAE AINA.

Aponoia 16 *Augate*, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

PAUKU 1. Mai ka la aku o ka lilo ana o keia i kanawai, i hoopauia ka auhau tona ma na awa a pau o ko Hawaii Pae Aina maluna o na moku a pau, moku Hawaii paha a moku o ko na aina e paha.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai i na la he 30 mahope o kona hoohololo ana, a e hoopauia, a ma keia ua hoopauia na kanawai a pau e kue ana i keia mai kela la aku.

HE KANAWAI.

E AE ANA I KA HOOHANA ANA I POE HALIHALI EKE LETA MA NA WAHI KUAAINA O NA MOKUPUNI.

Aponoia 16 *Augate*, 1854.

E HOOHOLOIA, *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

PAUKU 1. Mai ka la aku o ka hooholo ana i keia kanawai, i hiki i ka Luna Hale leta ma Honolulu ke hoohana i poe halihali eke leta, mawaena o kekahi mau wahi ma na mokupuni, penei:—Ma ka mokupuni o Hawaii, mawaena o Hilo, Waiohinu a Kealakeakua, Kailua a Kawaihae; mawaena o Kawaihae, Waimea, Hamakua a Hilo. Ma ka mokupuni o Maui, mawaena o Lahaina, Waikapu, Wailuku, Kahului, a Makawao; mawaena o Lahaina, Kalepolepo a Honuaula; mawaena o Honuaula a Hana; mawaena o Lahaina me Molokai. Ma ka mokupuni Oahu, ma Honolulu a Hauula, ma Kaneohe ka hele ana; a mai Honolulu a Hauula ma Waialua ka hele ana. Ma ka mokupu-

ni o Kauai, mawaena o Koloa a Waimea; mawaena o Koloa, Nawiliwili a Hanalei.

E lawe hebedoma ia keia mau eke leta, a hapalua mahina paha a e like me ka manao o ka Luna Hale Leta ma Honolulu, he mea e pono nui ai ka lehulehu.

PAUKU 2. O na maikai nui o na apana, malalo o ka Ilamuku, e wae lakou i poe makai mama a pololei e pono ai ua hana la, a e like ka nui e holo pono ai ua hana la ma na apana o lakou, a e halihali maikai ia poe i na eke leta e like me ka olelo a ka Luna Hale Leta a o kona poe hope paha a e uku ia lakou e like me ka mea i hooholoia mawaena o ka Ilamuku a me na makai ana e koho ai a me ka Luna Leta, noloko ae o ka puu dala i hookawale ia no na makai.

PAUKU 3. E hiki i ka Luna Hale Leta o Honolulu ke koho i poe malalo ona, ma na Apana, e kokua iaia ma ka hooko ana i na olelo o keia kanawai, ke loaa iaia ka poe e pono ai ke hilinai aku e ae ana i ke kokua wale ma keia hana me ka uku ole.

PAUKU 4. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o ka hooholo ana.

HE KANAWAI.

E HOOPAU AI I KEKAHI MAU PONO I'HAAWIIA I NA KAHUNA PULE A I NA MEA E AE NO HOI.

Aponoia 16 *Augate*, 1854.

E HOOHOLOIA, *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

PAUKU 1. Aole i hookuia e noho nei, aole hoi mai keia manawa aku, kekahi mea, i kekahi auhau aupuni, no kona ano Kahuna pule, misioneri Kristiano, luna kula, a kahu kula, a makai no hoi.

PAUKU 2. Mai keia hope aku i auhauia no na koa a pau i ka auhau kula; koe nae na koa a ke 'Lii koa i hoike inoa ai imua o ke Kuhina Waiwai i ka 10 Okekoba, o lakou na koa i noho maoli i ka lakou oihana iloko o ka makahiki i hala ae, a ua uku malama ia lakou.

PAUKU 3. O na kanawai a o na hapa kanawai i kue i na olelo o keia, e hoopauia a ma keia kanawai ua hoopauia no ia.

PAUKU 4. E lilo keia i kanawai mai ka la mua aku o Ianuari M. H. 1855.

HE KANAWAI

E HANAIA I AHA HOOKO WAIWAI HOOILINA A ME KE OKI MARE.

Aponoia Sepatemaba 8, 1854.

E HOOHOLOIA, *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

PAUKU 1. E hiki no i ke Alii iloko o kona Ahakukakuka Malu ke maopopo ia lakou he mea ia e pono ai ka lehulehu, e hoonoho a e hookohu i Lunakanawai okoa no ka waiwai hooilina a hookohuia oia,

e hiki no iaia ke hookolokolo mua i ka waiwai hooilina a iaia ka mana a pau a ka Lunakanawai o ka Aha kakau e like me na Kanawai o keia Aupuni e lohe a e hooholo i na mea a pau i pili i ka hooponopono a me ka mahele ana i ka waiwai o ka poe make, ina he kanaka Hawaii ka mea make; a iaia no hoi ka mana a me na pono a pau o ka Lunakanawai o ka aha Hookolokolo Kiekie e nana, e lohe a e hooholo i na hoopii a pau no ke oki Mare a me ka hookaawale i ka poe mareia, ina he kanaka maoli ka mea hoopii; aka hoi, ina e hoohalahala kekahi no ka olelo hooholo a ua Lunakanawai hookolokolo waiwai hooilina la, e hiki no iaia ke hoopii imua o ka Aha Kiekie ma ka hoakaka ana i kona manao e hana pela iloko o na la he umi mahope iho o ia olelo hooholo.

PAUKU 2. O ka uku makahiki o keia Lunakanawai elua no tausani dala; a ma keia ua ae ia ke Kuhina Waiwai e uku aku ia a hiki aku i ka la 30 o Iune, 1855, ke ole e hooholo mua ia ka Bila Kalaiwaiwai hou.

PAUKU 3. E lilo keia i Kanawai i kona la hooholoia'i.

OLELO AE LIKE.

Aponoia 13 *Iune*, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me na Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

Na ke Kuhina Kalaiaina, e imi a loaa, mai kekahi mea makaukau mai, i olelo noonoo mua e akaka ai i ka nui o ka lilo ke hoolakoia ke Kulanakauhale o Honolulu i ka wai mai Nuuanu mai, a e waiho mai ia imua o ka Ahaolelo i akoakoa nei, a ma keia na aeia ke Kuhina Waiwai e uku noloko mai o na dala i hookawale ole ia o ka Waihona dala o ke aupuni, no ka hana ana i keia noonoo mua, aole nae e oi aku i na haneri dala elua.

OLELO AE LIKE.

Aponoia 16 *Augate*, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me na Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

O na dala koina o ke awa no ka moku mahu o "Polynesian," no keia ku ana mai ona, kupono i ka ukuia mai i ke aupuni, e hookuuia no, aole nae keia i pili i ka uku o na pailota.

OLELO AE LIKE.

E KOKUA ANA IA JOHN RICORD.

Aponoia 16 *Augate*, 1854.

E HOOHOLOIA, *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

Ina he palapala aie, a mau palapala aie o John Ricord, Esq., ke kokua Luna Kanawai mamua, o keia aupuni, e waiho ana ma ka lima o ke Kuhina Waiwai, oia ka i hoopauia ma keia olelo, a e kauohaia ke Kuhina Waiwai e hoihoi ia aku ia i ua John Ricord la a me ke kope o keia olelo ae like.

OLELO AE LIKE.

E HOOMAHUAHUA ANA AKU I KA MANAWA E PONO AI KO HAWAII POE HOOHOLO MOKU MAHU KE HOOKO I KA PAUKU EONO O KO LAKOU PALAPALA HOOMALU.

Aponoia Augate 10, 1854.

NO KA MEA, o ka manawa i ae ia i ko Hawaii poe hui hooholo moku mahu e lawe mai i ko lakou moku elua, he pokole kupono ole ia, nolaila.

E HOOHOLOIA, *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai.*

O ka manawa i ae ia i ko Hawaii poe hui hooholo moku mahu e lawe mai no ka holo pili aina maanei i ka lua o ko lakou mau moku mahu e like me ka Pauku eono o ko lakou palapala hoomalu e hoomahuahua ia aku a i hookahi makahiki mai ka la 19 aku o Dekemaba, 1854, a ua hoomahuahua ia aku no pela.

OLELO AE LIKE.

Aponoia 14 *Augate*, 1854.

E HOOHOLOIA *e ke Alii me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

E hookawale hou ia mau dala hookahi tausani no na lilo o ka ahaolelo o 1854, oi aku i na dala i oleloia ma ka Bila Kalaiwaiwai o ka la 11 o Augate, 1854, no ka ahaolelo o keia makahiki.

HE KANAWAI.

E KAAWALE AI KA OIHANA KUHINA NUI A ME KA' OIHANA KALAIAINA.

Aponoia 6 Ianuari, 1855.

No ka mea, ua nui ano e ka mana i haawiia i ke Kuhina Nui ma ke Kumukanawai, no ka mea hoi, malama paha, o kona kaawale i ka hana a me ke kaumaha o ka Oihana Kalaiaina, e kau nei maluna ona, ka mea e pono ai ke Aupuni ; nolaila,

E hooholoia, *e ke Alii a me na 'Lii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Pae Aina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau Kanawai:*

Pauku 1. E hoopau kauwahi o ka Pauku 2 o ke Kanawai i kapaia he "Kanawai hoonohonoho i mau Kuhina Alii ma Hawaii nei," e olelo ana "o ke Kuhina Nui oia ke Kuhina Kalaiaina" a ua hoopauia keia mau hua.

Pauku 2. E lilo keia i Kanawai i kona la i hooholoia'i.

PAPA KUHIKUHI.

		AOAO.
He Kanawai, no ke Komiti Kula o Honolulu,		3
" "	e balota koke no ke Komite,	3
" "	e hookawale ana i dala no ka Ahaolelo,	4 a me 20
" "	e kokua ai i ke Alii a me ka poe kukakuka malu,	4
" "	e hoopau ai i ka hihia o ke Kuhina Waiwai,	5
" "	e hoopaa ana ka palapala hoomalu o ka poe hui hoohelo Moku mahu,	5
" "	e hooponopono i ke kuai liilii i na wai ona,	7
" "	e pau ai kekahi hemahema o na Lunakanawai,	8
" "	e hololi ana i kekahi Kanawai, no na haole hoohiki ole,	9
" "	no ka hoopai ana i ka lawe malu mai i ka wai ona,	9
" "	e haawi ai i Jure haole, ma na apana 3 a me ka 4,	10
" "	no na Kula Beretania,	10
" "	e hoopauia'i ka poe hoona Kuleana,	12
" "	no ka haku puuku o ke Alii,	12
" "	no ka Mare,	13
" "	e wehe ai ka pilikia o na Konohiki,	13
" "	no na kahuakai o Waikahalulu,	14
" "	no ka O lima;	15
" "	e hoonui ai ka mana o na aha Hookolokolo hoomalu o Honolulu a me Lahaina,	16
" "	e hoopau i ka auhau tona,	17
" "	no ka halihali eke Leta,	17
" "	e hoopau ai i kekahi mau pono o na kahuna pule, a me na mea e ae,	18
" "	e hanaia i aha hooko waiwai hooilina,	18
" "	e kaawale ai ka Oihana Kuhina Nui a me ka oihana Kalaiaina,	21
Olelo ae Like,	e imi ka lilo no ka Wai no Honolulu,	19
" " "	no ka Moku Mahu "Polynesian,"	19
" " "	e kokua ana ia John Ricord,	20
" " "	e panee ana i ka manawa o ka poe hui hoohelo Moku Mahu,	20